

Mustela
capit mu-
ris vnde
foran ipsi
nomen da-
tum.

Sciurus no
vefcitur
muriibus.

Mustela
Etymon ex
lingua Ger-
manica.

Lis pendes
in hoc ani-
mali.

Mus Mo-
scardinus.

Sciurus
Sciurus

non raro *Rome* venales & cibis aptos exponi vidi: *Rattos* autem ferculis inferri absurdum omnino est. Est praterea *Mustela* adeo *Muribus* infesta, vt tam maiores quam minores, & tam domi quam foris venetur *Mures*, cauernas etiam subeat & *Talpas* occidat, maioremque vtilitatem rullis in frumentorum, horreis, quam *Cati* solent, praestet. *Sciurus* autem *Mures* nec aggreditur, nec illis velcitur. Et *Carolus Figulus* quidem *Mustela* nomen Graecum ob id fecit, ex *Mos*, id est *Mus*, & *sciurus* furrripio, quasi *Mustela* fur sit *Murium*, quamuis hoc alijs non placeat: vt nec illud, quod alijs a *Mos* & *sciurus*, hoc est longè, quasi dicas *longus Mus*, deducunt. Quin igitur, si cuius in re obscura coniectura licet vt; nos *Goropiano* more ex *Germanica lingua* totam vocabuli essentiam & genuinam significationem deriuamus. *Mus* enim Latinis, idem Germanis animal eadem voce, vel *Maus* aliquibus signat. *Stelen* furari significat. Vtramque si vocem in vnam *Mustela* contrahas, habes *Murium furem*, quae huic bestiolae essentialis est proprietas.

Quid igitur in hac controuersia determinandum? Ego profecto non tantas ausim componere lites. *Lupus*, *Vulpes*, *Canis*, *Mustela* ossea habent ex *Aristotele* & rei veritate genitalia; at cum nullo horum in dentium seu figura, seu numero & structura congruit. Accedit magis ad *Mures*, *Lepores*, *Cuniculos*, *Erinaceos* & *Histrices*, quibus oblongi illi dentes conspicui, omnibus sunt, incifores nimirum, in molaribus tamen non parum discrepant singulae species. Nisi itaque interna probe viscera examinauero, certi nihil statuere valeo. Hoc tamen filere non debeo, *Muris* speciem pulcherrimam, quae *Romae* non infrequens est, & *Moscardinam* vocant, cuius memini, dum de *Moscho* agerem, *Sciuro* in colore, figura & cauda villosa plurimum assimilari. Est autem paruus valde musculus, vix medium manus digitum longitudine aequat, rutili & pulchri coloris, adeo cicur, vt sinum etiam & hominum caligas libenter subeat & planè sit *Sciurus*. Quare si cui interea placuerit *Muribus* (nam & in ciborum quibus delectantur, ferme qualitate conueniunt) *Sciurum* annumerare, quod & *Matthiolus* facit, cum ipso nolo nunc radosius rixari. Atque de *Sciuro* tam *Europeo* quam *Americano* haec satis sint. Neque enim plura ex *Veteribus Graecis* adferre libet. *Aristoteles* nusquam huius meminit: semel *Galenus* & *Oppianus* inter antiquiores *Graecos*: *Plinius* semel inter *veteres Latinos*. Cetera iuniores *Graeci* & *Latini* adiunxerunt, quae à quouis videri possunt.

TAVRVS

TAVRVS MEXICANVS.

Boia Vocatur

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

TERRIBILEM Animalis huius Icon, & feri quidem Tauri alicuius speciem repraesentare videtur: licet in autographo nec Latinum nec Mexicanum nomen compareat. Totum corpus fului siue rufi illius, quem Itali *Lionato* dicunt, est coloris, exceptis cornibus quae albescunt, & in cuspide nigricant. Ungulae cinerei sunt cum nigricante mixti coloris. Villis densis longis & in cirros magnos conglomeratis tota bestia horret, propendente longè collo ex iisdem cirris ad tibias implicata iuba. Tibiae quae humiles sunt, siue quatuor crura in posteriore sui parte, & ipsa villis eiusmodi vestita; in anteriore glabra apparent. Tota capitis anterior pars glabra est, praeterquam in intercilijs, vbi pilosa quaedam congeries prominere. Oculi non multum truces, sed viuidi potius & alacris aspectus. Aures magnas valde non erectas, sed ad latera protensas ac pilosas gerit. Maxillae longis admodum pilis collum versus vergentibus, vestiuntur. In ventre inferiore, qui pilis omnino denudatus est, prope genitale, quod masculinum est, aliquid, quod nolarum aut tintinnabulorum aliquot formam refert, coxae internae sinistrae alligaturum conspicitur. Caudam longissimam, eamque oblongis adeo densam pilis obtinet, vt Equinam potius, quam Bouinam dicere queas. Tanta gibbum magnitudinis habet, vt Camelum prorsus imitari videatur.

SCHO-

SCHOLIA EIVSDEM.

Porfius iam cum animo meo, in his quæ sequuntur, conscribendis Animalium historijs breuiloquum me fore constitueram: quod in antecedentibus prolixior iusto non nemini visus fuisset. Ast ubi eorum qui ante me Animalium naturas explicarunt, Iuniorum dico scriptorum, & inter hos Plossy Aldrouandi Polyhistoris illius ingentia volumina inspexi, infans præ istis planè ego mihi visus fui. Ea enim, quæ de solo Bubulo hic pecore habet, de quo & nobis modò aliquid dicendum incumbit, si separatim edidisset, iustæ molis librum conficere poterant. Quid igitur restat? inter clamores soli ne mihi silendum? an mei quoque Bouis mugitibus aer verberandus? Verum ego hic Romanorum doctissimum Varronem & re ipsa si potero, sin minus, verbis saltem, quæ sequentia sunt, imitabor: Quare dicam de bubulo pecore, quam acceperim scientiam, ut si quis quid ignorat, discat, si quis scit, ubi nunc labar, obseruet.

Et quid ni hoc faciam? An non prægnantissimæ mihi quoque præ ceteris rei huius causæ suppetunt. Scribo hæc in Italia, cui Bos, quod ipsi nomen præbuerit, maxima certè estimatione ut sit, omnino par est: quod idem Varro de Rustica docet. Nam Bos in pecuaria, in maxima debet esse autoritate, inquit, præsertim in Italia, quæ à bubus nomen habere sit æstimata. Græcia enim antiqua, ut scribit Timæus, Tauros vocabat τῶρος à quorum multitudine & pulchritudine & fetu vitulorum, Italiam dixerunt: Alij scripserunt, quod à Sicilia Hercules persequutus sit e nobilem Taurum, qui diceretur Italus. Quam ob rem, cum idem Varro dixisset Gallicus boues ad opus, Ligusticos ad iugum adhiberi; voluit Italicos his amplitudine præstare, & ob id ad victimas farciri, atque ad Deorum seruari supplicia. Qui sine dubio, inquit, ad res diuinas propter dignitatem amplitudinis & coloris sunt præponendi.

Alterà causâ est, quod hæc ROMÆ scribam; cui, ut Vrbs Urbium clueret, & Orbis tum cogniti ferme vniuersi Dominatrix euaderet, vna Vacca, ut stolidâ illa sibi Gentilitas persuadebat, in Auentino monte Diana olim immolata effecit. Libet ipsum Romanum Patrium Valerium Maximum, patria & elegantissimâ sua lingua hac de re orantem audire. Seruio Tullio regnante, inquit, cuidam patrisfamilia in agro Sabino præcipua magnitudinis & eximie forme vacca nata est, quam Oraculorum certissimi auctores in hoc à Dijs immortalibus editam responderunt, ut quisquis eam Atheniensis Diane immolasset, eius patria totius terrarum orbis imperium obtineret. Latius eo dominus, bouem cum summa festinatione Romam actam, mandanda in Auentino ante aram Dianæ constituit, Sacrificio Sabinis regimen humani generis daturus: de qua re Antistes templi certior factus, religionem hospitii intulit, ne prius vitulum caderet, quam proximâ se aquâ abluisset, eoque aluenum Thyberis petente, vaccam ipse immolauit, & orbem nostram tot ciuitatum, tot gentium Dominam pio sacrificij suo reddidit. Hæc eadem à Plutarcho in Quæstionibus Centuriatis Romanis memoria prodita fuerunt. Cum enim quæsiuisset, cur in ceteris Dianæ templis Ceruorum cornua, Bouum verò in Auentino figerentur? id ob iam dictum ibidem peractum vaccæ sacrificium, quod Romæ in reliquis orbis gentes, præci-

Cur longior in hoc animalium auctor quam propoluerat, effecogatur.

Prima causa quod prolixior sit auctor.

Italia à bubus nomen habet.

Secunda causa.

Cæca Gentilitas Romæ à Vacca dominii orbis sibi spondet.

præcipuè totam imperium spondebat, contigisse affirmavit. Accedit huc maximum, quo ad vberiore de Bone scribendi materiam instigor, momentum. Quod eodem nempe Varrone auctore, ex Bone putrefacto nascenti dulcissimas Apes mellis matres, à quo eas Græci βούες appellat, didicerim. Vnde & indubitata nos spe lætamur, Rempub. Christianam bonis auibus, imò felicibus Apibus gubernatum nunc iri sub VRBANO VIII. PONT. OPT. MAX. Vrbs & Orbis Arbitro, ac militantis in terris Ecclesiæ CHRISTI Præsidi, quem nobis Pastorem, qui Popello suo Mel præbiturus esset Euangelicum, Gentilijs ipsius Armis tres Apes insidentes iam dudum augurabantur.

Et quarto demum loco: proxima, quam animo concipio & voueo, de Illustrissimo Principe meo Francisco Barberino Cardinale, reditus in VRBEM, Letitia, quæ mihi currenti etiam calcar addit, ut obsequentem ipsi voluntatem demonstrarem in enodanda Vituli Bicipitis Anatomie, cuius benignissimè mihi prouinciam ante sesquiannum delegauerat. Cum idem Vitulus primo ab VRBE lapide in Villa quadam Illustris. D. Marcelli Sacchetti Apostolicæ Cameræ Quæstoris, mense Aprilis anni M.DC.XXIV. natus, ac veluti insolens quoddam Naturæ molimen, ipsi (ut haberet quod miraretur) Principi Cardinali, à Villæ Domini oblatum fuisset. Liceat mihi cum Goropio meo Hermathenæ lib. serijs nunc ludere iocis, & ridentem dicere verum: Vitulum nimirum, à Vita dictum, & non diminuentium more formatam ideò hanc dictionem fuisse, quod minus vitæ hoc animal; sed quod gratiorem & delictiorem illam, minoribus nempe omnibus animalibus communem habeat: ut dum corculum, ocellos, basiolium, & similia longè, quam sint voces primitiua, gratiora nominamus. Vnde & Vitulor exultantis, gestientis ac tripudiantis vox, ut ab os osculum & osculor deriuantur. Vitula etiam pro Letitiæ Dea, quam alij non bene Victoriæ interpretantur, iam olim fumebatur. Tunc enim nobis iucunda peragitur vita, dum gaudijs indulgemus. Si quis tamen etiam pro Victoriæ Vitulam habeat, ego minime moror, qui vtramque, & Letitiæ & Victoriæ Illustris. Cardinali huic nostro exopto: quibus ambabus se ut Pax quoque iungat, ipsum bonum simul DEVM veneror; Pax illa Italiae nunc tam ardentibus votis, imò Europæ vniuersæ desiderata, quam ipse inter duo illa præcipua Regnorû potentissimorû, in hoc Orbe Christiano, Capita stabilire omni conamine tentat. Ut eo modo Letitiæ populorum, Pax Principum Christianorum, & Victoriæ sanctorum Pontificis nostri desideriorum, tres illæ Apes sint Barberinæ immortalitati consecrandæ, quæ ex Vitulo natæ, originis suæ memores, gaudeant, latentur, & quàm diutissimè ac felicissimè vitulentur.

Est tanta profectò Apis ac Bouis intrinseca quædâ & cognata sympathia, atque societas, ut nò modò in rebus eluceat ipsi, & ex mète Plinij lib. 2 r. cap. 14. adeo Apibus etiâ simum bubulû prodesse cõstet, ut illo suffiri aluaria sepe cõueniat, quod innascetes bestiolas necet, Araneos, Papiliones, Terebrantes, ipsas verò Apes mirè excitet sed in voces illa quoque conuenientiã trãsierit. Quod Apis nempe Bos ille apud Aegyptios vocetur, què illi eû multis alijs absurdis & ridiculis maximè rebus, quas supra in Canis historia insinuaui, Numinis vice colebãt, & vafris Cacodæmonis artibus delusi, auguria ab hoc ipso & responsa capiebãt, dum è manibus confu-

Tertia causa.

Ex Bone Apes nascuntur.

Feliciter Orbem Apes Barberinæ pollicentur.

Quarta causa.

Vitulus biceps non procul ab VRBE nascitur.

Vituli Biceps non speculatur pro mittere.

Vitula olim Letitiæ Dea.

Auoris vocum de tribus Barberinis Apibus.

Apum ac Bouis sympathia in rebus.

In vocibus quoque.

Magni fuerat Bos apud Romanos.

lentium ille cibos capiebat. Germani Cesaris manum auersatus est, inquit Plinius, haud multo post extincti.

Non ea dementia Romani erant, ut Aegyptiorum more Bouem adorarent, tanti ipsum tamen faciebant, prioribus illis temporibus, in ipsa VRBIS adolescentia, ut Plinio teste fuerit inter exempla damnatus, qui occiderat Bouem, atque in exilium tanquam colono suo interempto. Est enim, ut Aristoteles ait x. Politicor. cap. 1. Bos pro seruo pauperibus. Et Varro iam supra laudato loco. Hic socius hominum in rustico opere est, inquit, & Cereris minister. Ab hoc antiqui ita manus abstinere voluerunt, ut capite saeuerint, si quis occidisset. Neque hoc absque diuitissima, ut ego iudico, ratione factum: cum Populo Romano & honoris, & diuitiarum, & vetustigalia à cultis per boues bene agris tunc repperit. solummodo prouenirent. Nā ut Cato refert: quem virum bonum colonum dixissent, amplissime laudasse existimabant. Et locupletes dicebant loci, hoc est agri plenos: veluti à pecore pecuniam appellabant, quam in aere primus Seruius Rex ouium, bouemque effigie signauit.

Causa cur estimauerint Boues Romani.

An exiguo sibi Boues quoque honori ducere poterant, quod ab ipsis Imperatoribus, hoc est Triumphalibus exercituum Romanorum Ducibus acti, laurea terram voinere profcinderent? Aranti inquit Plinius, quatuor sua iugera in Vaticano, quæ prata Quintia appellantur, Cincinnato viator attulit Diætaturam, & quidem ut traditur, nudo plenus pulueris etiamnum ore. Romanis ita ex agris sapissime per viatores suos, siue nuntios Senatū Ducesque accessere mos erat.

Honorificum Bobus quod in arando ab Imperatoribus Rom. ducere tur.

De Animalī hoc in autographo nec Latinum, nec Mexicanum nomen extat: nostra igitur coniectura hic merā vtemur, adiuti tamen non integrā quidem, ut in præcedentibus factum est, F. Gregorij de Bolinar. descriptione, sed aliqua saltem, & conformi ex libris Navigationum Americanarum desumptā, quæ nostræ opinioni faueat, attestatōne. Taurum autem nobis potius, quam Bouem appellare libuit. Tamen enim Bos communi quadam notione omne bubulum genus aduclius maximè, designet: qui tamen accuratius loqui voluerunt, inter Latinos Authores Valla præcipuè, hoc inter Bouem Taurumque discriminis posuerunt: quod Bouem voluerint dici, qui castratus est, ut ideo aprior aratro fieret, aut optimiùs faginaretur. Taurum verò, qui procreationi referuaretur, dux & maritus vaccarum. Quam etiam differentiam Columella de re rustica cap. 20. agnouisse videri potest, dum ait: Neque enim alio distat bonus Taurus a Castrato, nisi quod Taurus torua facies est, vegetior aspectus, breuiora cornua, torosior ceruix, & ita vastia, ut sit maxima portio corporis, vix paulo substrictiore, qui magis rectus, & ad inendas feminas habilis est. Quæ verba aptissime Taurō nostro congruere mihi videntur. Quamuis non sim nescius, etiam Boues grandes aratro commodos à Virgilio Taurōs vocari i. Georgicorum, cum ait:

F. Gregorius hoc animal nobis non descripsit.

Cur Taurus potius quam bos nobis vocetur.

Taurus pro Boue & Bos pro Vacca aliquando accipiuntur.

Ergo age terra Pingue solum primis extemplo à manibus anni, Fortes inmerant Tauri.

Et Boues pro Vaccis ab eodem acceptos esse, me mouent sequentes 3. Georg. veteris, in quibus docet quæ Vacca sint eligendæ pro Iuuençis ad aratra gignendis: Sen quis velit, inquit,

Fortes ad aratra iuuenços,

Corpora

Corpora præcipuè matrum legat, optima torua Forma bonis, cui turpe caput, cui plurima ceruix, Et crurum tenuis à mento palearia pendens. Tum longo nullo lateri modus, omnia magna, Pes etiam, & camuris hirta sub cornibus aures. Nec mihi displicet maculis insignis, & albo Ant iuga detrectans interdumque aspera cornu. Et faciem Taurō propior, quæque ardua tota. Et gradiens ima rerrat vestigia cauda.

In quibus postremis verbis Tauri significatum propriè pro Vacca marito sumit, cuius faciei aliquatenus Vacca simile esse debet.

Cum autem Varro loco iam supra dicto, quatuor in bubulo genere gradus faciat ætatis, Virulorum, Iuencorum, Bouum nouellorum & veterulorum: in tertio ac quarto Taurum ac Vaccam reponit. Et castrare non oportet, ait, ante bimatum, quod difficulter, si aliter feceris, se recipiunt. Qui autem postea castrantur, duri & inutilis sunt. Quæ sterilis est Vacca, Taura appellatur: quæ prægnans, Horda: ab ea in Fastis dies Hordicalia appellantur.

Quatuor gradus ætatis in bubulo genere.

Videor in præfenti hac nostra icone talè mihi Taurum, viua veluti sub imagine repræsentari, qualem vitæ suæ prodigus Theffalorum aliquis è gente olim in pugna exoptabat; vel nūc audacissimus Iberus qui piā in ludis Taurorum, etiamnum apud Hispanos vitatis expeteret, & qualè inter alios his Plinius verbis depingit: Tauri in aspectu generositas torua fronte, auribus setosis, cornibus in prociñctu dimicationem poscentibus. Sed tota commotio prioribus in pedibus stat, ira gliscente alternos replicans spargensq. in altum arenam & solius animalium eo stimulo ardescens. Theffalorum gentis inueniuntur, equo iuxta quadrupedante cornu intorta ceruice Taurus necare: primus id spectaculum edidit ROMÆ Cesar Dictator.

De Ludis Taurorum apud Veteres.

Et spectacula quidem ferarum, quæ inter se committerentur matutinis horis Populo Romano exhibita fuisse, ex Senecæ Epist. LXX. veluti crudeles hominum pugnas meridianis agitata fuisse, ex eiusdè Epist. VII. discimus: illa ad voluptatem, hæc ad omnem tollendam humanitatem præparata. De his ille vltimo hoc loco. Casu in meridianum spectaculum incidi, inquit, lusus expectans & sales, & aliquid laxamenti, quo hominum oculi ab humano cruore acquiescant. Contra est: quidquid ante pugnatum est, misericordia fuit. Nūc ommissis nugis mera homicidia sunt: nihil habent quo tegantur, ad itum totis corporibus expositi, nunquam frustra manum mittunt. De prioribus verò in fine lib. 3. de Ira, hæc quæ iram cuiusuis indomiti animi compescere valeant rectissime, dicta leguntur. Quid seruo? quid Domino? quid Regi? quid clienti tuo irasceri? sustine paulum, venit ecce mors, quæ nos pares faciat. Ridere solemus inter matutina harena spectacula, Tauri & Vrsi pugnam inter se colligatoriū: quos, cum alter alterum vexarit, Sus cõfector expectat. Idem facimus. Aliquem nobiscum alligatum laceffimus: cum victo victorij. finis equè maturus imminet. Scio quid hic Iustus Lipsius seculi nostri eruditorū Lumen, coniecturæ moueat, pro Sus, suus legendo: at mihi finis magis arridet, quod finis nepe cõfector siue mors animalia hæc nõ minus post diurnā pugna expectet, ac victo victorij. homini finis equè maturus, quem mors excipit, imminet: ut ibi quasi seipsum Seneca explicat. De pugna &

Romanorū spectacula à feris & hominibus exhibita.

Senecæ loca.

Iustus Lipsius.

natura Taurorum plura habes in Aeliani lib. 4. cap. 37. ex Gillij acceptione.

Nunc examinandum an recte Taurum hoc animal & quidem Mexicanum appellauerimus. Poterat nonnemi videri ad Bisontes potius ablegandum esse, de quibus Solinus cap. 22. In omni Septentrionali plaga Bisontes frequentissimi sunt, inquit, qui boues feris similes setosi, colla iubis horridi. Ultra Taurus pernicitate vixentes capii assuescere manu nequeunt. Horridus & villosus nostrae bestiae habitus, & iuba cirrosa nonnihil persuadent. Sed reclamant Gillius in Aeliani praedicto libro, ubi ad Ceruorum potius similitudinem accedere illos scribit, & cuius a media fronte inter aures vnum cornu in excelsum magis dirigatur, quam caetera nobis nota sunt cornua.

Verumenimvero haec Gillium non satis considerate de Bisonte pronuntiasse, quae ex Caesaris lib. 6. nulla huius facta mentione transcriperat, & bene monuit Aldrouandus & ante ipsum Germanus Zoographus, qui Caesarem non Bisontem sed Rangiferum potius descripsisse eo loci affirmavit. Esse tamen villosum animal & Seneca in Hippolyto scripsit.

Tibi dant variae pectora Figures,
Tibi villosi terga Bisontes,
Latisque feri cornibus Vri.

Putauit etiam Aldrouandus a Calphurnio Aeglog. 7. certissimo Bisontem his versibus designari, quamuis nominis Bisontis nullam ibi mentionem faciat.

Vidimus & Taurus, quibus aut ceruice leuata
Deformis scapulis torus eminet, aut quibus bina
Lactantur per colla iuba, quibus aspera mento
Barba iacet, tremulisque rigent palcavia setis.

Tamen quale nã hodie, & ubi terrarum id animal sit, nõ facile demonstratur, & id eo mirum magis, quod Romanis olim in spectaculis indomitũ & ferox vt vnam fuerit, ab Orbis domitrice penẽ vniuersi, Roma in qua, tamen productũ, & Equi instar ad currũ adhibitũ fuerit. Martialis id docet lib. 1. Epig. quos vericulos animalia varia cõprehendentes hic referre elegantia & necessitas suadet.

Pis̃ta quod iuga delicata collo
Pardus sustinet, improbeque Tigres
Indulgent patientiam flagello,
Mordent aurea quod lupata Cerui
Quod frenis Lybici domantur Vri,
Et quantum Calydon tulisse feri ur,
Paret purpureis Aper Capistris,
Turpes eseda quod trahunt Bisontes,
Et molles dare iussa quod Chorceas,
Nigra bellua nil negat magistro,
Quis spectacula non puer Deorum?

Et quamuis haec nostrae bestiae imago aliquam cum Bisonte similitudinem, si gibbum dorfi & iubam colli aspicias, habeat, discrepat tamẽ in alijs, quod in nostra nempe tota corporis pellis vndique sit villosissima & cornua satis exigua, quae a Laurentio Surso Carthusiano, cuius auctoritatẽ Aldrouandus laudat, ta deducta

& por-

An ad Bisontes hoc animal sit referendum

De libris Aldrouandus

De libris Martialis

Dubium valde ubi veri hodie sint Bisontes

Roma orbis domitrix etiam feros Bisontes domuit

Non esse Bisontem hac nostra bestiam

& porrecta describuntur, vt in ijs tres bene corpulenti homines insidere queant.

Nec facile Vrum esse mihi persuadere possum. De Vris autem duo apud Plinium (apud Aristotelem nihil) exstant loca lib. 8. cap. 16. Paucissima Scythia gignit (animali nempe) inopia fructuum, pauca contermina illi Germania: insignia tamen Boum ferorum genera, iubatos Bisontes, excellentique & vi & velocitate Vros, quibus imperitum vulgus Bubalorum nomen imponit, cum id gignat Africa, vituli potius Ceruine quadam similitudine. Et lib. 28. cap. 10. Nec Vros aut Bisontes habuerunt Graeci in experimentis, quamquam Boue fero refertis India siluis, portione tamen eadem efficaciora omnia ex his tredi par est. Ex Caesaris commentarijs discimus Vros esse quidem Boum similitudine, verum Elephantis paulo minores. Et cornuum eorundem amplitudinem figuram ac speciem, longẽ a nostrorum boum cornibus differre. Solinus ait haec ob capacitatem dempta inter regias mensas potuim gerula fieri. Meminit & Virgilius 1. Georg. eorundem his verbis.

Cui super indignas hiemes, solemque potentem
Siluestres Vri assidue capreaeque sequaces
Illudunt.

Et 3. Georg. de pestilentia boum
Tempore non alio dicunt regionibus illis
Quaestitas ad sacra boues Iunonis; & Vris
Imparibus ductos atq; ad donaria currus.

Dubitatur an veros hoc vltimo loco Vros Virgilius, an magnos quoslibet Boues accipere voluerit. Certum est Vros non habere illum, quem in nostro conspiciamus Tauro gibbum, & incertam valde huius animalis, tam apud recentiores nostros, quam veteres Scriptores historiam & delineationem esse, quod nisi ad necessaria magis pergerem, & discordantibus eorundem verbis hic liquidò demonstrare possem, sed alteri loco referuo.

Nunc an Bubalis potius accenseri debeat, & ipsum nõ inutiliter planè examinandum. Cornua aliquam cum Bubalorum cornibus conuenientiam habere apparet. Et cum peregrini animalis iconem hanc ostenderem cuidam Religio viro Familiae S. Francisci Hispano quidem natione, verum qui annos triginta integros in Peruano Regno vixerat, & maximam quidem partem in Ciuitate illa amplissima Quito sub Aequinoctiali linea sita sanior longẽ & minori cum caloris molestia, vt mihi affirmabat, quam nunc Romae transegerat, interrogarem, quo ipse hoc terrificum animal nomine insigniret? Hoc solum responsi accepi, Bubalũ sibi videri. Cũ enim simile animal in Peruano Regno nunquam confexisset, neque ad Mexicanos vnquam, quemadmodum F. Gregorius fecerat, penetrasset, Bubalis quam maximè asimilari existimauit. Ast neque in Hispania, neque in Orbe Nouo toto vitæ suæ curriculo, septuagenario iam paulo minor, Bubalos prius viderat, quam in nuperrimo itinere VRBI vicino, quod ipse ex Centrum cellis (Ciuitas Vecchia vocant Itali) Romam eundo conficiebat. His enim in locis, in quibus celeberrimè illud S. Spiritus Romanum Nosocomium non pauca oppidula possidet, Equorum ac Bubalorum ad amplificandam eorundem procreantionem, centena aliquot vagantur & sustentantur eam quidem solã ob causam, vt Domus huic verè pia, plurimumque Charitatis operibus intentæ

Ddd 3 vberius

An ad vros potius referatur

De Vris etiam dubia plerique

An ad Bubalos pertinere hoc animal

In Quito sub Aequinoctiali optime degitur

Nec Hispania nec America Bubalos alit

Verisimilium ex his pro Nosocomio S. Spiritus

In hoc No-
ocomio
luodecim
millia egro-
rum vno
anno fue-
runt.

vberius inde vestigal proferant, ad tot millia agrorum, puerorumque proie-
ctitiorum alenda. Memini enim, nos toto *Anni Secularis* M. DC. curriculo, quo
ibi mansi, ultra duodecim millia agrorum suscepisse, & necessaria alimen-
torum ac medicamentorum ope cunctis succurrisse.

Veruntamen *F. Gregorio* maiorem ego fidem habeo reuenti, qui certissi-
me, neque in *Peruano* neque *Mexicano* Regnis *Bubalus* villos reperiri mihi asse-
ruit. Et licet cornua in hac nostra bestia non teretia omnino, sed latiora & pres-
sa aliquantulum vt in *Bubalis*, se habere videantur, reliqua tamen corporis,
capitis maxime proportio *Bouem* perbellè refert. Est & hic *Taurus* noster villo-
sissimus: *Bubalorum* pellis ferme depilis & *Elephantorum* instar glabra, aut ra-
ris certe pilis conferta.

Cur non
sit *Bubalus*.

Et quandoquidem Romanus ager præ ceteris Italia locis hoc animali ferti-
lis & nobilis est, ex quo non minora forsitan commoda, quam ex ipsis *Bobus*
incolæ capiunt, & de his locus ac tempus me aliquid dicere adhortantur.

Non rectè
Bubalum
nostrum
Bu-
balum vo-
cari.

Inter Europæ Nationes *Italici* præsertim, nec his omnibus tamen notum est
animal illud, quod hodie quidem *Bubalum*, sed nescio qua authoritate ducti
omnes appellamus. *Buffelum Itali* vocant, & vulgari voce *Busala* tam marem,
quam feminam comprehendentes. An ab *Italico* Etymo *Latinum*, an ab hoc
illud descendat, æquè ignotum. Et si à *Latinis* etiam *Bubalus*, & à *Græcis* *βουβάλος*

non rectè
Bubalum
nostrum
Bu-
balum vo-
cari.

effertur, aliud tamen & longè diuersum à *Buffelo* animal designari volunt, qui
ante me animalium historias nostri tui scripserunt. Ego quidem superius mon-
ui à *Plinio* imperitum *Vulgus* carpi, quod *Bubalorum* nomine & *Vros* & *Bifon-*
tes ferorum illa boum genera vocet, cum *Africa* *Uisuli* vel *Cerui* facie, *Plinio* teste,
Bubalos gignat. Hanc ipsam *Bubali* dictionem apud *Aristotelis* interpretes tam
Iul. Casp. Scaligerum, quam *Gazam* inuenio 3. de *Hist. Anim.* cap. 16. vt *Scaliger*
textum secat, cuius hæc ibi verba leguntur: *In plurimorum animalium in sunt sangui-*

Bubalis &
non *Buba-*
lus ex *Græ-*
co verten-
dum erat.

ne, (sibræ nimirum) in *Cerui*, *Damæ*, *Bubali*, aliorumque quorundam non insunt.
Vbi in *Græco* non *βουβάλος*, sed *βουβάλινος* *Bubuli* voci respondet. *Bubalis* igitur
potius, quam *Bubalus* dicendum foret. Et eò miror magis, *Scaligerum* in ver-
sione hac *Bubalum* pro *Bubali* aut *Bubali* describere voluisse, cum differentiam
hanc tamen minimè ignorauerit. *Exercit.* 206. enim, tacitè *Plinium* reprehendit,
quod vsus voce *Bubalus* pro *Bubalis* fuerit: ait enim ibi *Scaliger*, quod *Pli-*
nius legisset aliquando *Bubalin* esse *Africa* peculiarem, quando scripserat vul-
gus *Bubalorum* voce *Vros*, ac *Bifontes* efferre.

Quid *Buba-*
lis veteri
fuerit, for-
san adhuc
nescitur.

Quid autem propriè sit *Bubalis*, nolo modò anxius inquirere: cum in vete-
ribus, *Aristotele*, *Plinio*, *Oppiano* explicandis Iuniores nostri haudquaquam con-
ueniant. Aliam sibi fingit *Scaliger*, aliam *Bellonius*, aliam *Horatius Fontana* apud
Aldrouandum, alij aliam: vt ferme quot capita, tot sententiæ sint. In hoc tamen
probè omnes concordant, vulgarem nostrum *Bubalum*, *Bubalum* aut *Buffelum*,
expressis nusquam verbis ab antiquis descriptum fuisse, nisi quis sub his *Ari-*
stotelis cap. 1. lib. 2. de *Hist. anim.* designatum puret, quando scribit: *Apud*
Acharotas etiam *Boues siluestres* sunt, qui differunt ab *urbanis*, quantum inter *Sues-*
urbanos & *siluestres* interest. Sunt colore atro, corpore robusto, rictu leui ex adunco,
cornua gerunt resupinatoria. Quæ non malè in *Bubalis* nostris signa elucet. Cor-
nua

Buffelus no-
ster non vi-
deatur ex-
pressè ab
antiquis de-
scriptus.

nuæ enim ita resupinata ac retrò reflexa gerunt, vt, cum tantum illis non possint
in hominem, cui infesti sunt, impetum facere, quantum *Boues* eorundem
cupidibus, qui etiam abdomen alicui lacerare ac intestina extrahere valent
(id quod hic misero cuidam lanioni ante hos duos menses contigit) non frustra
tamen illa sibi à natura concessa norunt, sed & illis depugnant, tundunt, con-
dundunt, ac iteratis calcium pressionibus etiam quem sub pedibus homi-
nem habent, conculcant donec trucident. An autem *Marzialis* hoc ver-
su suo.

Plus valent
cornibus
Boues quàm
Bubali.

Ille cesset atro x Bubalus atque Bison.

Intellexerit vulgarem nostrum, illis etiam *Romanorum* temporibus hic frequen-
tem, quod non improbabile est: *Vrum* potius *Boum* maximum siluestrium
vt alij credunt, nolo iam importunius disputare. Ferocitate mehercle nec *Vris*,
nec *Bifontibus*, nec feris vllis quicquam bestijs concedunt, vbi ad intuitum ru-
brarum fortet fortuna vestium exasperantur. Tum enim tantâ furoris rabie ab-
ripiuntur, vt eorum incursum aliquando vix purpurati etiam *Principes* decli-
nari poterint. Quamuis *Gillius* ex *Oppiano* idem facitare *Boues* scribat, cum
ait: *Qui ad Boues accedunt, rubram vestem idcirco non ferunt: neque item splendidam*

Marzialis
locus de
Bubalis.

Bubali &
Boues ru-
brarum ve-
stium obie-
ctu exalpe-
rantur.

qui ad Elephantos appropinquant, quod certè eiusmodi colore constat eas bestias efferrari.
Seneca quoque lib. 3. de *Tra* hoc nouerat. Quod accidere vides in animalibus mu-
tis, inquit, idem in homine deprehendes: *frivolis turbamur & inanibus. Taurum co-*
lor rubicundus excitat, ad umbram Apis exurgit, Vrsos, Leonisque mappa prorit.
Omnia que natura fera ac rabida sunt, consternantur ad vana.

Seneca lo-
cus de ira
cohibenda.

De hoc eleganter in *Metamorph. Ouidius*:

Haud secus exarsit, Circo quam Taurus aperto,

Cum sua terribili petu irritamina cornu,

Punicæ vestes, elusaque vulnera sentit.

In circo
olim vestes
rubræ obij-
ciebantur
Bou.

Obijciebantur enim in circo ad irritandos *Boues* vestes rubræ sæno suffulta ho-
minum formâ, *Fanci homines* & *Pileæ* appellata, quod ceu *Pilis* *Boues* illis luderent
& cornibus impositas in aerem projicerent. Hinc *Martialis*:

Lactat, rot impositas Taurus in astra pilas.

Lipsius hic *oppositas* legit, & meo iudicio conuenientius. Et vt ferocissimi sint
etiam *Bubali*, *dustorum* tamen atque magistrorum suorum imperio facile au-
dientes se præbent, feminæ præsertim, quibus nomina sua imponunt propria.
Vbi enim à Curatoribus suis nomine quæuis sibi indito ad mulctra vocatur,
hæc dicto obediens, ex numero etiam grege discedens, accurrit illico, & se-
mungi permittit. Ex quo lacte, pilæ lusoriae aut ouali forma moleque, caseo-
li concinnantur sapidissimi (*Prouatura* vocant *Itali*) nec alio loco quam *Roma*
frequentiores. His miram lactis copiam, si à nutricibus esitentur, generari
feminæ nostræ experientiâ, vt asserunt edoctæ, sibi persuadent.

Bubalæ ad
mulctra
vocate ac-
currunt.

Caseus *Bu-*
balinus.

Portandis in curru ingentibus oneribus, bigis quadrigisque facile, & nau-
ibus quoque trahendis, difficilibus aratro tamen aptantur. Vidi & *Equi* instar so-
lum traxisse currum, & equitatum fuisse. Vt autem facilius cicurentur, ferrei
virulorum atate, annuli naribus inseruntur cum funiculis, quibus à ductori-
bus suis trahuntur & reguntur. *Saturnaliorum* quoque diebus, vt ludicra *Populo*
recreatio

Onera in-
gentia tra-
hant.

Cur si de-
certant.

recreatio exhibeat, post Equos, Equales & Asinos, ipsi quoque Bufali cur-
su pro praemio decertant non liberi tamen, sed funibus ab Equitibus tracti.

De *Bufalina* carne hoc habeo quod addam ex *Alexandro T. Petronio de Vita*
Romanor. quem fama hodieque ceu *Urbis* huius *Hippocratem* commendat ali-
quem, haec sunt eius lib. 3. verba: *Bubali Caro visis pulchra, albida, taetula &*
crassa, aere concoquitur. Recens comesta, praeter id quod ingrata est, alui fluorem mo-
net: salita minus laedit, magis sapit: Iudeorum cibis est: lumbaris eius musculus, he-
par, lingua, & mamma in feminis adhuc lactantibus mirifice commendantur. Neque
solum apud Hebræos, sed apud Romanos Nobiles plerisque in pretio esse videntur. Ex
cornibus Bufalorum, quae in alias etiam longinquis regiones distrahitur, mirum

Cornum
Bufalorum
quis vult
scire.

est, quam varia politissimaque *Roma* supellex praeparatur, *Anuli, Globuli preca-*
rii, Cruces, Capsulae variae, Pezinas, Auriscalpia & similia,
quae nitore & valore finissimum *Ebenum* superant, ut etiam his solis elaborandis
sui opifices & tabernae hic instructissimae inveniuntur. Qui statuosus illo *Spasmo*
ac conuulsivis motibus detinentur, annulorum eorundem gestatu se ingens be-
neficium percipere affirmant. Vidi principem virum eiusmodi molestis sym-
ptomatibus etiam nocturno tempore tentatum, qui hoc solo se remedio libera-
ri mihi fatebatur, quando in ipsa *Spasmi* accessione & paroxysmo, integrum
Bufalinum cornu exactissime politum, quod sub cervicali continuo eum in fi-
nem servabat, manu statim amplexatus fuisset.

Spasmo fla-
tuofo dicitur
adversa
fi.

Iure igitur ac merito *Tauri Mexicani* nomine hanc bestiam condecorabi-
mus. Tamen si verò *Petrus Gillius* in *Aliano* ex aliorum mente Boves ad fer-
renda onera haud idoneos ait, cuius haec sunt verba: *Quid inquit Cicero de*
bobus loquar? quem ipsa terga declarant, non esse ad onus suscipiendum figurata:
cervices autem natae ad iugum, tam vitres humerorum & latitudines ad aratra
extrahenda. Is ipse tamen paulò ante de Bobus Scythicis haec habet: Scythici,
in quorum dorso gibber est, & procerissimi & ex omni parte albi perparvis cor-
nibus sunt & minime acutis: similiterque et Camelus eminenti dorso existunt,
simul & cum dorso clivella imponuntur, perinde et Camelus genuflectunt, rursus
que suscepto onere surgunt, quod ipsum hominum, qui ipsi ad gravissimum on-
erum vectores videntur, disciplina facere solent. Haec eadem cum in Gesnerianis Al-
drouandus historici legisset, quaerit ex quo Authore descripta haec fuerint, qui
si Alianum à Petro Gillio latinum factum vidisset, ut videre poterat, sciisset.
Nec difficultatem negotio facit, quod, ut ipse inquit, *Julius Pomponius Sabinus* in
Comment. Virgilij ad Georgica de Scythicis bobus loquens, nullam gibbi faciat
mentionem. Nam & ipse fateatur *Aristotelem* 6. Histor. 2. 8. scribere: *Bovus Syria-*
cos more Camelorum nodos flectere scapularum. Cum Alianus absque gibberis men-
tionem eos ipsos describat.

An Boves
ad ferenda
onera sint
conditi.

Vt uterius hoc indagandum: an, quam gibbosi Bovis *Aldrouandus* proponit
Iconem, ad nostram sit referenda? In *Madagascaris*, ait, *insula, tantam bouem esse*
copiam tradunt navigationum in novum orbem. Auctores, ut bouem cochleari, aut alia
re viliori commutarent. Gibbus habent in dorso ex mera puraque pinguedine. Iconem
adiici ex Diario nautico Bataavorum in India Orientali. Atqui nostrum qui cum
illo bouem conferet, reperiet praeter solum gibbum, similitudinis nihil appa-
tere.

Aldrouan-
di gibbo-
sus Taurus
non est no-
stus.

tere. Nec cornuum figura eadem est, nec animal villosum est, nec vsque adeo
gibbus respondet. Quae *Scaliger* habet de Gibbosis *Bobus Exercit. 206. cap. 6.*
Sunt eadem ferme ipsa, quae paulò superius ex *Gillio* citavi, solis immutatis ver-
bis, & quos *Gillius* in *Scythia*, hic in agro *Comandvano* Tartarorum reperiri
scripsit, & nouo ipsis indito nomine *Bocamelos*, veluti *Camelobovus* diceret, ap-
pellavit. Verisimile tamen est, ex *M. Poli* lib. 1. cap. 17. haec ipsum descripsisse,
qui & *Ciuitatem* nominat *Comandu* in regione *Reobarle*, vbi eiusmodi bo-
ues gibbosi pilo albissimo, exiguo & plano nascuntur, & *Camelorum* more
Agaloni obediunt.

Veruntamen haec omnia aliena adhuc à nostro *Tauro Mexicano* existunt. Pro-
pius accedit *Petrus Hispanensis*, qui Boves ait esse in *Quiuera* Orbis noui provin-
cia, gibbum in humeris habentes ad ferenda onera, & anteriora horum villis
praelongis obiecta esse. Adhuc vicinius appropinquat icon illa, quam ego per-
lustrando noui orbis navigationum volumina, inueni in *Hieronymi Benzonis*
America parte quinta, & quidem in *Tabula Chorographica Nouae Hispaniae* in
India Occidentali: vbi are incisam hanc nostram bestiam ad vnguem nostrae
respondentem videre est: hoc solo tamen discrimine addito, quod nostra figu-
ra *Taurum*, ut ex genitalis masculini signis conspicuis patet, illa vaccam cum
luculentia vberum ostentatione repraesentat. Huius bestiae gibbo auis insidit
cum *Psitaci* inscriptione. Recte igitur & ordine factum est, ut huius historia
praclaro huic operi de *Nouae Hispaniae* plantis, Mineralibus atque Animalibus
infereretur, *Mexicanus* potius, quam generali vocabulo *Americanus Taurus*
vocitaretur.

Petrus Hi-
spanensis
magis con-
sentanea
nostra Tau-
ro dicit.

Adhuc ma-
gis consen-
tit figura
Hieronymi
Benzonis.

Sed proximè omnino, & ut verbo fertur, rem acu tangit, *Thevetus*: & ex
hoc *Ambrosius Pareus* lib. 24. cuius hic liber verba recitare. *Proditum apud The-*
uetum legimus, inquit, in noui orbis Florida ingentes cerni Tauros, Butrol Barbarorum
lingua dictos, pedalia cornua gerentes, gibbamque in dorso Camelina similem, pilo pro-
misso & fuluo, cauda Leonina: non est ferè aliud magis ferum animal, nunquam enim
curatur, nisi mari ereptum. Pellium tegminibus Barbari aduersum hyemis inelmen-
tiam, cornibus vero velut alexiteriam vim habentibus aduersum venena se muniant.
Existat hoc ipso *Parci* libro *Tauri* huius tam ferocis latis ferocis imago, in qua
hoc quod reprehendam, habeo, quod rictum nimis apertum versus aures Pi-
ctor produxerit, qui in nostra figura nostratium bouum oris diductionem mi-
nime excedit. Reliqua membrorum proportio, & crinium colli, ceterorumq.
corporis pilorum promissum cum nostra satis congruit. Ex hoc iam iterum,
quod supra monuimus, luce clarius patet, non *Peruanum*, sed *Mexicanum*, siue
Floridanum, siue *Nouae Hispaniae*, hoc est illius noui orbis partis esse animal, quae
à *Peruano* separata & suos olim separatos Reges siue *Motaxumas* habuit.

Omnino
cum nostro
Tauro con-
uenit The-
ueti icon
descripta.

Est tamen
in rictu pec-
catum.

Non possum, quin vel curiosi Lectoris gratia non contemnendam hic qua-
stionem expediam: Sitne haec bestia *Nouae Hispaniae* indigena, an ex *Europa* eo
delata? Audiamus *Ioseph. à Costa* in sua generali *Indiae Occidentis* historia, an-
nodum hunc nobis dissoluturus sit. Certa animalia ait ille, *Nouo orbi* sunt soli
familiaria, nobis aequè peregrina, atque orbis ipse incognitus olim fuit, ut erit
exempli gratia *Canis*, quem primo loco descripsi: alia cum nostris conue-
niunt,

An haec be-
stia sit No-
uae Hispan-
iae aduen-
ticia?